

RINGEBU KOMMUNE

Vår referanse
22/1851- 22/8688
FA-M50, TI-&20

Vår saksbehandler:
Håvard Gangsås tlf. 949 73 609

Valg av selskapsform for MGR

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Formannskapet	046/22	12.05.2022
Kommunestyret	028/22	24.05.2022

Dokumenter vedlagt saken

17mars22 Referat fra felles formannskapsmøte

MGR IKS presentasjon Gangsås 17mars22

SELSKAPSKONTROLL MED FORVALTNINGSREVISJON AV MIDT-GUDBRANDSDAL RENOVASJON

Forslag til innstilling

Ringebu kommune vedtar ny organisering av Midt-Gudbrandsdal renovasjon som et interkommunalt selskap, sammen med kommunene Sør-Fron og Nord-Fron, med virkning fra og med 1.1.2024.

Det utarbeides en ny selskapsavtale som legges frem for politisk behandling innen 31.12.2022.

Møtebehandling fra Formannskapet 12.05.2022

FOR - behandling:

Enstemmig vedtatt som kommunedirektørens forslag til innstilling.

FOR-046/22 Vedtak:

Innstilling

Ringebu kommune vedtar ny organisering av Midt-Gudbrandsdal renovasjon som et interkommunalt selskap, sammen med kommunene Sør-Fron og Nord-Fron, med virkning fra og med 1.1.2024.

Det utarbeides en ny selskapsavtale som legges frem for politisk behandling innen 31.12.2022.

Saksopplysninger

I forbindelse med revisjon av samarbeidsavtale om felles renovasjonsselskap, samt eierskapsmeldingen, er spørsmålet om fremtidig organisering av Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap ikke avklart. Saken legges frem for endelig behandling av spørsmålet om fremtidig selskapsform.

Som følge av ny kommunelov skal alle interkommunale tjenester etter gammel kommunelov opp til ny behandling. Alle avtaler må være revidert og nye vedtatt i nåværende kommunestyreperiode (2019 – 2023). Midt-Gudbrandsdalen har en rekke interkommunale løsninger, som må gjennomgås og samarbeidsavtalene revideres i henhold til ny kommunelov. Denne utredningen ser på vår felles renovasjonstjeneste, som i dag skjer ved at Ringebu kommune er vertskommune (§27 etter gammel kommunelov) for tjenesten.

I Innlandet er de fleste renovasjonsselskaper organisert som [Interkommunalt selskap \(IKS\)](#). Midt-Gudbrandsdal renovasjonsselskap (MGR) er et av få renovasjonsselskap i landet som drives som et

§27 selskap (etter gammel kommunelov). Dette saksfremlegget vil vurdere dagens løsning opp mot andre selskapsformer.

Rapporten fra selskapskontrollen av MGR^[1] fra 2019 utreder flere muligheter for fremtidig organisering og kommer med en anbefalt organisering av selskapet. Dagens organisering som vertskommune (§27 etter gammel kommunelov) er ikke lenger en mulighet, denne organiseringen erstattes med oppgavefellesskap. Basert på rapporten fra selskapskontrollen konkluderes det med at den mest egnede selskapsformen for MGR vil være et [interkommunalt selskap \(IKS\)](#).

Da det ble konkludert med IKS var dette etter en gjennomgang av organisasjonsformene oppgavefellesskap eller IKS. Der et oppgavefellesskap erstatter §27 etter gammel kommunelov. I tillegg finnes også muligheten for et vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemd.

Ved gjennomgang av kommunelovens forarbeider, *Prop. 46 L*, kan et oppgavefellesskap forstås som en form for mindre og enklere samarbeid. Mens større og tyngre samarbeid er tenkt en annen organisasjonsform, i dette tilfellet et IKS.

Vurdering

Den økonomiske risikoen for eierkommunene er tilnærmet lik for alle tre organisasjonsformene. Det som skiller selskapsformene er hvordan de styres, hvilke oppgaver de er tiltenkt å løse, hva som kreves av styringsdokumenter, og grad av direkte eller indirekte styring av selskapet.

Opgavefellesskap og vertskommunesamarbeid styres av kommuneloven, mens et IKS styres av [IKS-loven](#). Et oppgavefellesskap vil ikke ha mulighet til å treffe «enkeltvedtak», altså forvaltningsvedtak^[2]. En vertskommunemodell og et IKS kan gis myndighet til å treffe enkeltvedtak på vegne av deltakerkommuner.

Et vertskommunesamarbeid (§20) etter kommuneloven anvendes gjerne når kommuner vil samarbeide om lovpålagte oppgaver, blant annet offentlig myndighetsutøvelse som barnevern og PPT^[3].

§27-selskap etter gammel kommunelov erstattes av oppgavefellesskap (kapittel 19 i ny

kommunelov), et oppgavefelleskap kan være et eget rettssubjekt. Benyttes typisk til styring av renovasjon, VA og IKT. For å løse de samme oppgavene benyttes også IKS, i motsetning til et oppgavefelleskap kan et IKS gis myndighet til å fatte enkeltvedtak. Et IKS vil alltid være et eget rettssubjekt. Det bør legges til grunn at MGR skal ha mulighet til å fatte enkeltvedtak i forbindelse med forvaltning av renovasjonsforskriften. I hvilken grad MGR skal kunne fatte enkeltvedtak styres av selskapsavtalen når det er åpnet for det i valg av selskapsform.

I en vertskommunemodell vil det formelt være vertskommunen som er juridisk ansvarlig for saker som angår samarbeidet. Eksempelvis dersom MGR ilegges bøter eller sanksjoner er det

vertskommunen som formelt sett må håndtere dette. Mens det er selskapsavtalen beskrives hvordan fordelingen skal gjøres mellom eierkommunene i etterkant. Gjennom et IKS vil det være IKSet som står som ansvarlig, og IKS-loven beskriver ansvaret mellom eierkommunene.

Gjennom en vertskommune eller oppgavefelleskap ligger det til grunn av selskapet benytter seg av vertskommunens støttefunksjoner. Eksempelvis HR, IKT og økonomi. Et IKS vil stå friere til å bestemme dette selv ut ifra hva som er mest hensiktsmessig for driften, så fremt en selskapsavtale mellom eierkommunene ikke legger føringer for noe annet. Bindinger gjennom en selskapsavtale kan være fordyrende for et IKS og gi løsninger som ikke er optimale for driften. Samtidig kan den sikre at en eierkommune kan opprettholde fulle stillinger i sine støttefunksjoner. Det børlikevel være opp til et IKS og den aktuelle samarbeidskommunen om hvorvidt det skal inngås samarbeidsavtaler.

Eksempelvis vil deler av HR-tjenester være utfordrende siden et IKS vil omfattes av en annen hovedtariffavtale. Samtidig kan det være hensiktsmessig med en samarbeidsavtale om lønnskjøring.

Ved overgang til et IKS medfører dette at ansatte i MGR skal overføres fra Ringebu kommune, som er den formelle arbeidsgiver etter dagens organisering, og over til IKSet. Denne prosessen reguleres av arbeidsmiljølovens kapittel 16 – Virksomhetsoverdragelse.

Gradene av direkte politisk styring er størst ved vertskommunesamarbeid og oppgavefelleskap, mens et IKS gir en mer indirekte styring. Når det gjelder styring av et IKS er det kommunestyret som velger representantskapet, og igjen er det representantskapet som velger styret. Uansett valg av organisering vil styringsdokumentene være viktige for hvordan selskapet skal driftes, og gode styringsdokumenter gir ikke behov for direkte politisk styring. Styringsdokumenter som selskapsavtale, eierstrategi (Eierskapsmelding/avfallsplan) og renovasjonsforskrift er viktige dokumenter som vedtas av kommunestyrene allerede i dag. Økonomiplanen og årsbudsjettet er et direkte resultat er eierkommunenes politiske signaler, og disse vedtas av representantskapet for den valgte organiseringen.

Felles for samarbeidsformene er at disse dokumentene vil være styrende (som i dag):

- Selskapsavtale
- Eierstrategi (Eierskapsmelding/avfallsplan)
- Renovasjonsforskrift
- Økonomiplan
- Årsbudsjett

Felles begge samarbeidsformene er at det rapporteres på følgende dokumenter:

- Årsmelding
- Årsregnskap

- Tertialrapporter

Den mindre formelle dialogen mellom eierkommunene og MGR ivaretas i dag gjennom eiermøter og faglig forum. Dette er arenaer som det er hensiktsmessig at også videreføres uansett samarbeidsform. Det har vært perioder med møter på lavere nivå med tanke på forvaltning av renovasjonsforskriften. Uansett samarbeidsform bør dialogen mellom eierkommunene og MGR formaliseres sånn at det sikres lik forvaltning av renovasjonsforskriften.

Fremdriftsplan

1. Felles formannskap
2. Kommunestyrevedtak
3. Utarbeide selskapsavtale
 1. Oppstartsmøte med styringsgruppen
 2. Arbeidsperioden
 3. Behandle forslaget i styringsgruppen
4. Politisk behandling av selskapsavtalen

Ved valg av vertskommune eller oppgavefellesskap stopper prosessen her, mens det for IKS fortsetter prosessen under.

5. Konstituering av representantskapet for IKSet
6. Konstituering av styret i IKSet

Styret og daglig leder i IKSet starter sitt arbeid

Kilder

[1] <https://www.ringebu.kommune.no/f/p9/id8cc49dd-6c6e-4174-85a3-9df51a06a2e5/2119-vedlegg-bdo-selskapskontroll-og-forvaltningsrevisjon-mgr-304-dokid-354179.pdf>

[2] <https://www.samfunnsbedriftene.no/aktuelt/advokattjenester/et-kommunalt-oppgavefellesskap-kan-ikke-treffe-enkeltvedtak/>

[3] <https://www.kontrollinnlandet.no/f/p38/i775c870d-9387-4199-b8fc-6081f6ae5af4/presentation-kommunalt-samarbeid-2020.pdf>

[4] <https://www.nkrf.no/nyheter/2020/03/17/kommunalt-oppgavefellesskap-vs-interkommunalt-selskap>